

LAKÓTÁRSUNK, A GÖRÉNY

Ha valakiről kiderült, hogy görényt tart a lakásában, egy évtizeddel ezelőtt még fintorogva összemosolyogtak a háta mögött. Ma már nem ritka látvány a díszállatkereskedésekben a karikába tekeredve szundító, pelyhes bundájú karcú kisragadozó, de nevén nevezni még mindig vonakodunk: játékfilmek szinkronszövegében például előszeretettel fordítják menyétnek. Valójában a vadászgörény egyáltalán nem újdonsült háziállat – bár igaz, hogy nem újkeletű dolog nevének kerülgetése sem...

A szerző fékvédeli

tenyésztik őket (a vadászgörény méltó ellenfele a patkánynak, pézsmapocoknak és sok más rágcsálóknak, amelyek nagy károkat tudnak okozni a kiszgazdaságokban), és manapság egyre többen csatlakoznak a hobbi-görénytartók táborához is.

Történeti áttekintés

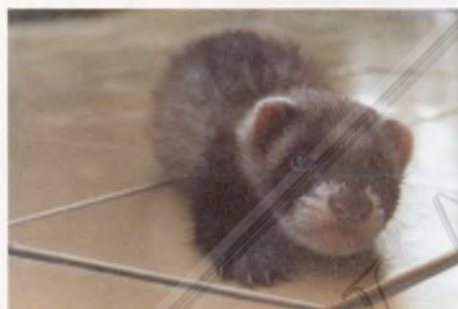
Házi görénynek nem a görény domesztikált változatát hívják: az e néven jegyzett állatfaj (*Mustela putorius*) csak annyira háziállat, mint a házi veréb vagy a házi légy. Albínó (fehér szőrű, piros szemű) változatát, a vadászgörényt (*Mustela p. furo*) azonban már a római időkben háziastították, és üregi nyúl fogására használták. Legkorábbi írásos említését Pliniusnál találjuk. Később egyre elterjedtebbé vált Dél- és Közép-, majd egész Európában: még a nagyobb paloták padlásain is befogtak célzott tenyésztésébe, és alapvetően rágcsálóirtásra használták. Érdekesség, hogy manapság Szardínián és Szicílián elvadultan is megtalálható. Később a macska is egyre népszerűbbé vált mint rágcsálópusztító, de természetesen mindemellett a görény továbbra is jó szolgálatot tett az embernek, hiszen olyan járatokba is képes követni a patkányt, ahová a macska nem tud behatolni. Hasznosítása a mai napig fennmaradt: hörcsög, nyúl, patkány és egyéb kismélsők fogására használják, de egyre több család otthonában találkozhatunk kedvencként tartott példányokkal is. Bár a vadászgörény névvel eredetileg az albínó egyedeket illeték, ma már a vadas és a fahéjszínű egyedek is megtalálhatók az állományban. A prémgörény kifejezetten a prémje alapján szelektált, tenyésztett fajta, bár egyre népszerűbb a hobbiállattartók körében is.

Görények a világban

A görények a ragadozók rendjén (*Carnivora*) belül a menyétfélék családjába (*Mustelidae*) tartoznak; közelebbi rokonságban a menyéttel, a hermelinnel és a nyérccel állnak. A közönséges (házi) görény könnyen felismerhető fehér pofafoltjáról, és arról, hogy futás közben púposan felgömbösi a hátát. Ritkán mászik fára; a talajon vagy ahhoz közel tanyázik, és igen jól úszik. Testhossza 29–46 cm, a fark hossza 12,5–14 cm. Változatos élőhelyű állat: homokdűnéken, parti szigeteken, mezőgazdasági területeken egyaránt otthonos, de jobbára erdőkben tanyázik. Főként Európában található meg, míg közeli rokona, a védett fajok közé sorolható, világosabb színezetű mezei vagy molnárgörény (*Mustela eversmanni*) Eurázsia nagy részén elterjedt.

Dél-Ázsia egyes részeit lakja a tigrisgörény (*Vormela peregusna*). Ez a rendkívül szép, színes mintázatot viselő menyétféle száraz és gyakran sziklás helyeken található meg. A családban szokatlan módon saját kotorékot ás, mellső mancsainak jókora karmaival. Ha veszély fenyegeti, mormogó és rikácsoló hangot hallat.

A feketelábú görény (*Mustela nigripes*) ritka amerikai faj, mely közelebb áll a menyéthez, mint a görényhez. A mérgezőek, betegségek következtében megfogyatkozott állomány megmentésére 1998-ban kormányzati projektet hoztak létre: vadon befogott állatokat szaporítanak, és visszahelyezik őket a természetbe. A faj Kanadában teljesen kihalt, az Egyesült Államokban pedig jelenleg csak Wyomingban található meg egy kis egyedszámú vadonélő populáció.

A vadászgörényt már az ókorban kedvelt hobbiállatként tartották az akkori középosztály tagjai, amire bizonyítékot szolgáltatnak az ásatások során felszínre került görénycsontok, ill. művészeti emlékek is. Sokaknak ismerős lehet Leonardo De Vinci „Nő hermelinnel” című festménye (a kép megtekinthető Krakkóban a Czatoryski Múzeumban), mely azonban nem hermelint, hanem egy jól megtermett hím vadászgörényt ábrázol. Kevesen tudják azt, hogy vidéken sokan vadászati célokra

GÖRKE (Görénykedvelők Egyesülete)

A vadászgörény-kedvelők és -tartók 2001 elejétől fogva már egyesületi keretek között ismerkedhetnek a görényekkel és a görénytartással, valamint számos olyan embert is várnak csapatukba, akik érdeklődnek, de még nem tartanak ilyen állatokat.

Az egyesületet az Interneten a következő címen megtalálhatjuk: www.gorke.hu

GÖRENYTILALOM

Léteznek olyan területek, ahol a vadászgörény tartása tilos (Kalifornia, Hawaii, Columbia tartományai és néhány kanadai város, valamint York és London), mivel itt vadállatnak minősül ez a kisragadozó. Új-Zéland esetében a görénytartást a közeljövőben szeretnék betiltani (2002), mivel a vészesen elszaporodó nyúlállomány féken tartása céljából betelepített ragadozó az elmúlt években rengeteg kárt okozott a szigetország állatvilágában.

ban pihen, és naplemente után indul el portyázni. Lelkes és telhetetlen vadász: nemegyszer találtak már görényüregben tucatnyi eltört lábú békát, a „házigazda” pedig békésen pihent a kupac tetején. Nagyon tisztaságszerető állat: dolgát mindig a fészektől távol végzi el.

A görények párzási időszaka február és április közé esik, és általában évente egy almot hoznak a világra. A sajátos párzási szertartás során a hím a nyakánál fogva vonszolja fel-alá a nőtényt, aki nem tanúsít ellenállást. A nőtény 39–42 nap után hozza világra az állatában 4–6 kölyökből álló almot.

Görény, mint társállat

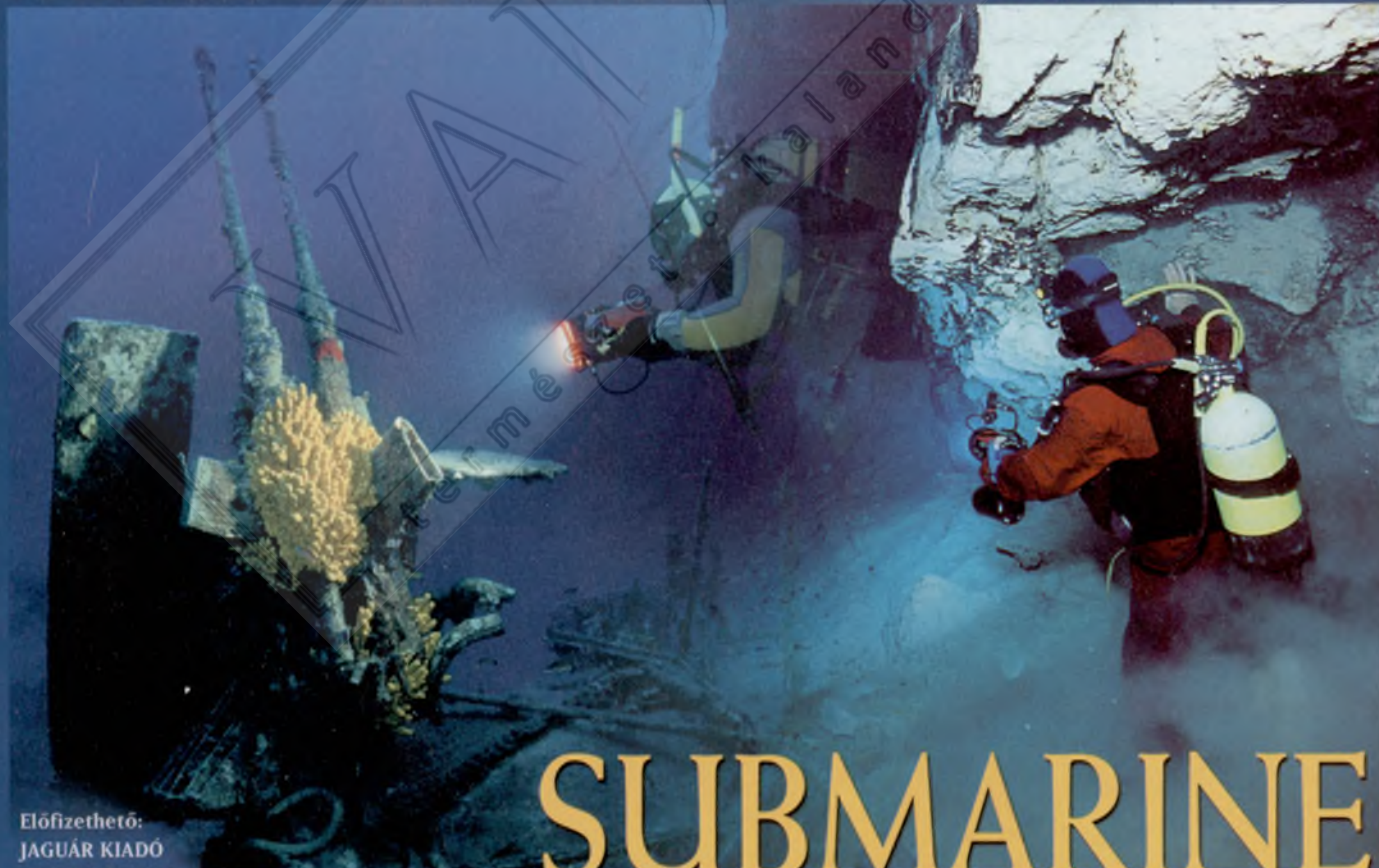
Sokakban él téves elképzelés a görény illatával kapcsolatban, hiszen neve az idők során valósággal eggyé vált a bűdösség fogalmával. Ez azonban valójában nem állja meg a he-

lyét. A vadon élő görény a számára veszélyesnek ítélt helyzetekben kiüríti bűzmirigyének kellemetlen szagú váladékát, ezzel szándékozván eltántorítani a támadót, a háziasított példányok azonban nagyon ritkán élnek ezzel a lehetőséggel.

Hazánkban az ország számos pontján folyik görénytenyésztés (vadász- és prémgörény), s a tenyésztők a hobbiállatként való értékesítést is célul tűzték ki. Az érdeklődés ezekkel az állatokkal kapcsolatosan folyamatosan nő, számos állatkereskedésben is felűntek már. A lakásban, közvetlenül az ember mellett jól megfér ez a szeretetreméltó kis társ, amely szobatisztaságra nevelhető, a sok törődést, foglalkozást sokszorosan meghálálja, és mindemellett sok mindenre megtanítható. A lakásban velünk együtt élő görény mindennapjaink főszereplőjévé válik. Hajlékony, fürgé, reflexei gyorsak, szervezete nagyon ellenálló, ritkán betegszik meg. Mozgékony, játékos, csintalan, kíváncsi és intelligens. Jól tanítható, nevelhető, egész életében nagyon szeret futni, ugrálni és játszani, és fiatal korban más házikedvencsel is könnyen összeszoktatható. Aki egyszer megpróbálkozott a tartásával, az soha többé nem mondja becsmerlő szóként azt, hogy „te görény!”

Lotz Klára

Keresse a búvárboltokban és a hírlapárusoknál!

Előfizethető:
JAGUÁR KIADÓ
1066 Bp. Teréz krt. 4.
Tel./fax: 267-9999
E-mail: jaguar@hungary.net

SUBMARINE

BÚVÁRMAGAZIN